

der var betroet en særlig Skoleinspektør, en Overinspektør, eller hvad man vilde kalde ham. Det er derfor en Selvfølge, at dette Tilsyn efter hele den Udvikling, Skolevæsenet har faaet, og som det har Krav paa yderligere at gjenneemgaa, ikke bør forblive hos Biskopperne, hvis andre Forretninger dog maa anses for at være de væsentlige og som dem, der maa gjøre niest Krav paa deres Tid, og det er altsaa med Hensyn til dette Punkt — selvsølgelig saaledes, at Tilsynet med Ungdommens hele religiøse Undervisning undtages, idet Tilsynet i saa Henseende naturligvis maa henhøre under Biskopperne — at jeg mener, at en Reform maa finde Sted. Ogsaa i denne Henseende er det mig tilfredsstillende at kunne se tilbage paa Forhandlingerne i Kirkekommissionen, som, om ikke med Enstemmighed, saa dog aldeles overveieende viste den Opfattelse, at en Reform paa dette Punkt, Sagen ogsaa set fra Kirkens og dens Interessers Side, maatte anses iværksat. Gaar man altsaa ud fra en Forandring i denne Henseende, saa bliver tilbage de 3 Instanser eller Trin af Skolevæsenets Bestyrelse og Tilsynet dermed. Det første Trin er jo nu, som bekendt, Byraad eller Eogneraad med Skolekommissionerne, det næste Skoledirektionerne, bestaaende af Amtmanden, Provsten og et Dertil af Skoleraadet udnævnt Medlem, til hvilket Valg Bemyndigelse jo er givet Skoleraadene ved Loven af 8de Marts 1856, og endelig den øverste Bestyrelse hos Undervisningsministeriet. Hvad nu det første Trin angaar, tror jeg visstelig, at om der ogsaa kan være noget delte Meninger om det fuldkomne Tilfredsstillende i den nu gjældende Ordning, maa man fra saa godt som alle Sider være enig i, at der ingen Opfordring kan være til at røre ved den Tilstand, der er kommen frem ved de seneste Kommunalløve og enkelte Tilslutningsløve, og jeg tror ogsaa, man maa indrømme, at med nogen god Villie og god Stemning, som man maa haabe i det Hele, at en Reform som den tilsigtede skulde bringe, maa de Betingelser antages at være tilstede, der maa kræves hos dette første, stedlige, nærmeste Tilsyn med Skolen. Hvad derimod Mellemledet angaar, er det vist især her, at Mange have ment, at Bestræbelserne maatte

rettes paa en Reform, og jeg vil ikke fragaa at jeg selv er gaaet til min Overveielse om dette Punkt med en vis Tilbøielighed dertil. Jeg maa imidlertid tilføie, at jeg efter min allerbedste Overbevisning, efter den Overveielse, jeg har kunnet anvende derpaa, og de Dplysninger, jeg har kunnet indhente, men væsentlig efter min egen bestemte, fuldstændig personlige Overbevisning ikke tror, at det vil være til Gavn for Skolevæsenet eller ønskeligt fuldstændigt at hæve de nuværende Skoledirektioner, for i deres Sted at forsøge at sætte Skoleinspektører, der skulde overtage alle de mange Forretninger, der høre ind under Direktionerne, Forretninger, der netop i det Væsentlige bestaa i at sørge for og at paase Overholdelsen fra Kommunernes Side af bestemte givne Forskrifter og at udjevne de forskellige Konflikter, som kunne komme frem mellem Kommunen og det Offentlige. Jeg tror for det Første, at hvis man skulde ville erstatte disse Skoledirektioner med Skoleinspektører, som skulde overtage alle disse Forretninger, vilde man, hvis man ikke vilde lade denne Institution tabe sin praktiske Betydning, komme til et saa stort Antal Skoleinspektører, at allerede dette vilde medføre Misligheder, og ikke blot i økonomisk Henseende, hvad jeg her vilde betragte som det Mindre, men ogsaa i andre Henseender. Det er bekendt, at der nu er over 70 Skoledirektioner, som staa Forholdene saa meget nærmere, som de forskjellige Medlemmer deraf — der kan jo være 3 Medlemmer — kunne skaffe sig det jevnligt personlige Kjenndskab til Forholdene, som kan behøves. Og dernæst skal jeg føie til som det Andet, at jeg tror det vilde være en slet Tjeneste at vise den nye Institution at indsætte Skoleinspektører og overlade netop disse Forretninger til dem, medens derimod ganske vist Tilsynet med Skolevæsenet i Almindelighed og de enkelte Skoler, det veiledende, tilskyndende og raadgivende Element og det, som kan træde frem i Opfordringer, Dplysninger og Erklæringer baade til den ene og til den anden Side, er det, som vil give denne Institution den rette naturlige Plads og ogsaa vil lede til, at den kan udøve en frugtbar Virksomhed. Det er navnlig en saadan Virksomhed, som altid